

KOMENTÁŘ

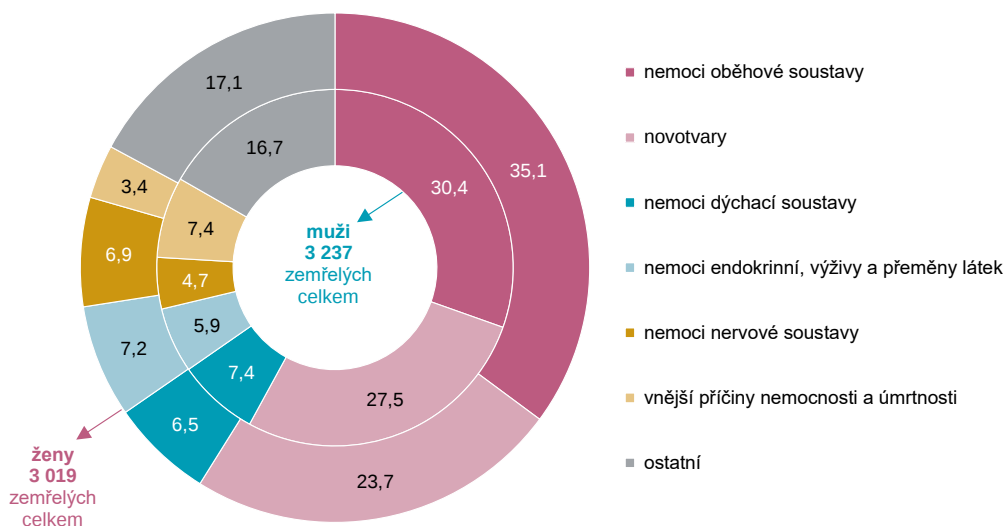
29. 9. 2025

Zemřelí podle příčin smrti v Plzeňském kraji v roce 2024

Meziročně se počet zemřelých v Plzeňském kraji mírně navýšil. Mezi nejčastější příčiny smrti se stále řadí nemoci oběhové soustavy, novotvary a nemoci soustavy dýchací. Počet zemřelých na covid-19 včetně multisystémového zánětlivého syndromu se od roku 2023 snížil téměř o polovinu. Průběžné navyšování je patrné nejvýrazněji u úmrtí z důvodu nemoci nervové soustavy, za posledních deset se téměř zdvojnásobila. Muži častěji umírali na zhoubné nádory průdušnice, průdušek a plic, vnější příčiny nebo alkoholické onemocnění jater, ženy zase na Alzheimerovu nemoc.

V roce 2024 zemřelo v Česku 112 211 osob, z nichž v 6 256 případech šlo o obyvatele Plzeňského kraje, z toho v 51,7 % o muže. **Relativně jich bez ohledu na pohlaví na 1 000 obyvatel** v kraji zemřelo 10,2 ‰, což představuje mírně nižší hodnotu, než byl republikový průměr (10,3 ‰), a zároveň se v mezikrajském srovnání jednalo o čtvrtou nejnižší úmrtnost. Nejvyšší úmrtnosti bylo dosaženo v Ústeckém kraji (11,7 ‰) na rozdíl od Hl. města Prahy, která se s hodnotou 8,5 ‰ pohybuje na opačném konci žebříčku.

Zemřelí podle příčiny smrti a pohlaví v Plzeňském kraji v roce 2024 (%)

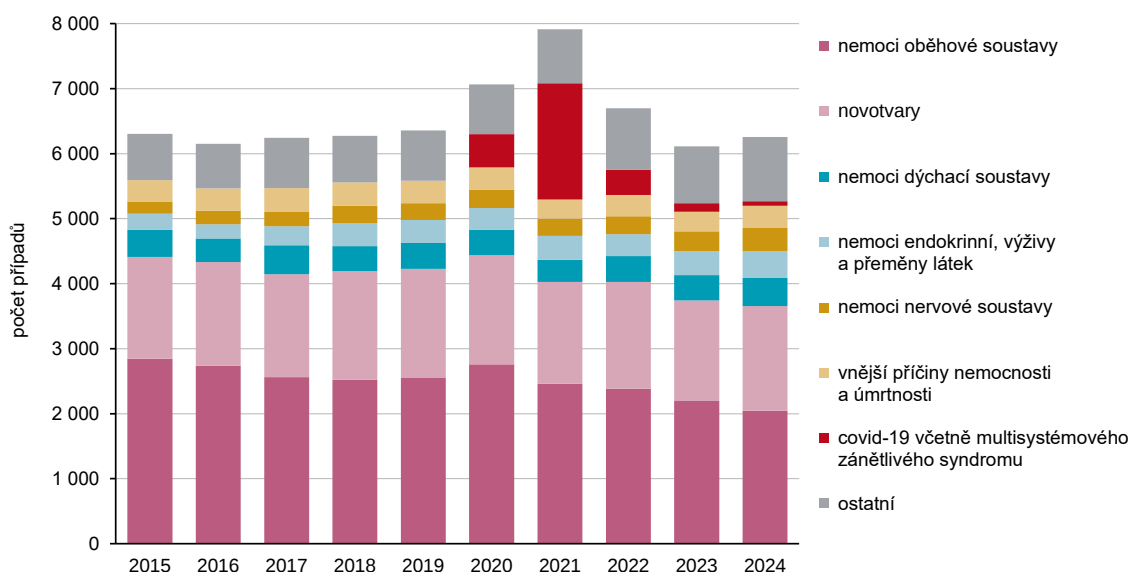
Mezi nejčastější příčiny smrti patřily v Česku v roce 2024 **nemoci oběhové soustavy**, přičemž tato diagnóza se stala i nejčastější v případě Plzeňského kraje a byla zde určena u téměř třetiny (2 046) všech zemřelých. Konkrétně v rámci klasifikace této skupiny šlo ve 38,9 % případů o ischemické nemoci srdeční s největším zastoupením chronické ischemické choroby srdeční. Více než pětinu příčin vycházející z nemoci oběhové soustavy představovaly jiné formy srdečního onemocnění, jako například srdeční selhání. Dlouhodobě vysoký krevní tlak

KOMENTÁŘ

(hypertenzní nemoci) stál za 16,7 % úmrtími na nemoci oběhové soustavy a ve 14,4 % šlo o smrt z důvodu cévních nemocí mozku, jako je mrtvice, mozkový infarkt, nitrolebeční krvácení a jiné. Z genderového hlediska jsou u obou pohlaví tyto nemoci na prvních místech, přesto v roce 2024 je patrné, že na úmrtnosti žen se podílely o téměř 5 procentních bodů více. Konkrétně byly u mužů častěji prokázány ischemické nemoci srdeční na rozdíl od žen, u nichž se ve vyšší míře projevovaly hypertenzní nemoci nebo chronické poruchy srdečního rytmu.

Na druhé místo se v kraji zařadily **novotvary**, které byly identifikovány jako příčina u 1 608 zemřelých, z nichž v 55,4 % případů šlo o muže. K nejčastějším typům zhoubných nádorů se zařadila rakovina průdušnice, průdušek a plic, na kterou v Plzeňském regionu zemřelo v roce 2024 celkem 276 obyvatel. Více než dvě třetiny tvořili právě muži, u nichž je specificky vyskytovaným typem i rakovina prostaty. U žen se naopak mezi příčinami smrti často projevují patologické nálezy prsu nebo ženských pohlavních orgánů. Třetí příčku mezi nejčastějšími příčinami smrti s necelými 7 % (435 zemřelými) obsadily v Plzeňském kraji **nemoci dýchací soustavy**, následovány **nemocemi endokrinními, výživy a přeměny látek** (6,5 %; 408 případů úmrtí).

Vybrané příčiny smrti v Plzeňském kraji v letech 2015–2024

Rozdíly mezi pohlavími se výrazněji projevují například u úmrtí na nemoci nervové soustavy, konkrétně na Alzheimerovu nemoc zemřelo v roce 2024 dvakrát více žen než mužů. Opačná situace je pak například u nemocí trávicí soustavy, v případě alkoholického onemocnění jater mezi zemřelými převažují muži nad ženami, a to dvojnásobně. Nadúmrtnost mužů, která se projevuje v rámci globální společnosti, je dána mimo jiné jejich rizikovějším chováním a obecně jejich životním stylem (kouření, alkohol, nebezpečné chování na silnicích atd.). Muži méně často vyhledávají preventivní vyšetření a bagatelizováním možných symptomů, které by mohly včasným zachycením úmrtí eliminovat, si zkracují délku života. Právě v případě vnějších příčin

KOMENTÁŘ

smrti je zřejmá inklinace k vyšší úmrtnosti mužské populace, což se potvrdilo i v roce 2024 v Plzeňském kraji. Na vnější příčiny nemocnosti a úmrtnosti zde z celkového počtu 341 případů šlo v téměř 70 % o muže. Nejčastější příčinou jejich smrti byly nehody (153 případů) a to nejen ty dopravní, kterým podlehl 39 z nich. Smutné prvenství si muži drží i z pohledu sebevražd, kterých se z celkového počtu 85 v kraji dopustili v 69 případech, tj. ve více než 80 %. Možné rizikovější chování lze spatřovat i za množstvím utonulých mužů, kterých bylo v kraji 7, na rozdíl od žen, u nichž se jednalo pouze o jeden případ.

Vývoj v posledních deseti letech pak kromě mírného snižování příčin způsobených nemocemi oběhové soustavy, které se projevilo od roku 2021, ukazuje vliv covidu-19 včetně multisystémového zánětlivého syndromu na úmrtnost v Plzeňském kraji. Meziročně došlo v rámci této příčiny smrti, která je v posledních letech velmi sledovaná, k poklesu téměř na polovinu, a v regionu se prokázala u 69 obyvatel. Naopak k průběžnému navyšování dochází nejvýrazněji v případě úmrtí na nemoci nervové soustavy, nejčastěji se jedná o Alzheimerovu nebo Parkinsonovu nemoc. Meziročně se počet zemřelých na nemoci nervové soustavy navýšil o 17,3 % a retrospektivně za posledních deset let se téměř zdvojnásobil.

Z geografického pohledu byla nejvyšší relativní úmrtnost v roce 2024 v kraji mapována v okrese Rokycany (11,3 ‰), naopak nejnižší na Tachovsku (9,5 ‰). S ohledem na příčiny smrti byly nemoci oběhové soustavy nejčastější příčinou v okrese Klatovy (37,8 % z celkového počtu úmrtí v okrese), nejnižší podíl byl zaznamenán v okrese Plzeň-město (29,7 %). To může mimo jiné souviset se strukturou populace (věk, rodinný stav atd.), ale i blízkostí a dostupností rychlé zdravotní péče. Podíl úmrtí způsobených novotvarem byl nejvyšší v okrese Plzeň-sever (27,7 % z celkového počtu úmrtí v okrese) a naopak nejnižší v okrese Klatovy (23,6 %). Na problémy s dýchací soustavou nejvíce umírali obyvatelé v okrese Rokycany (8,9 %), nejméně v okrese Plzeň-město (6,2 %). Naopak v okrese Plzeň-město zemřelo nejvíce lidí z regionu na vnější příčiny nemocnosti a úmrtnosti, což může mimo jiné souviset s vyšší koncentrací lidí a dopravy v krajském městě.

KOMENTÁŘ

Zemřelí podle příčiny smrti v okresech Plzeňského kraje v roce 2024

Název	Plzeňský kraj	Domažlice	Klatovy	Plzeň-město	Plzeň-jih	Plzeň-sever	Rokycany	Tachov
CELKEM	6 256	568	953	2 049	757	813	571	545
I Infekční a parazitární nemoci	150	19	40	44	11	12	11	13
II Novotvary	1 608	150	225	516	198	225	149	145
IV Nemoci endokrinní, výživy a přeměny látek	408	48	60	118	53	61	38	30
V Poruchy duševní a poruchy chování	178	10	10	86	21	26	10	15
VI Nemoci nervové soustavy	360	24	35	150	50	46	31	24
IX Nemoci oběhové soustavy	2 046	196	360	608	252	250	210	170
X Nemoci dýchací soustavy	435	42	69	127	48	52	51	46
XI Nemoci trávicí soustavy	279	21	42	111	29	31	15	30
XIV Nemoci močové a pohlavní soustavy	140	12	26	42	13	19	17	11
XVI Některé stavy vzniklé v perinatálním období	3	-	1	2	-	-	-	-
XVII Vrozené vady, deformace a chromozomální abnormality	13	2	2	3	2	1	1	2
XVIII Příznaky, znaky a abnormální klinické a laboratorní nálezy nezařazené jinde	139	16	24	42	19	17	8	13
XXII Kódy pro speciální účely (covid-19)	69	-	11	28	11	11	5	3
XX Vnější příčiny nemocnosti a úmrtnosti	341	20	34	140	41	52	18	36
Ostatní	87	8	14	32	9	10	7	7

Kontakt:

Mgr. Stanislava Zychová
Krajská správa ČSÚ v Plzni
T: 377 612 253
M: 704 688 719
E: stanislava.zychova@csu.gov.cz